

UDK 01(091)(477)“2012/2016”

Л. В. Глазунова, кандидат наук із соціальних комунікацій, Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка, Харківська державна академія культури, м. Харків

milaglazonova@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4453-9070>

О. В. Лесюк, кандидат наук із соціальних комунікацій, бібліотека Університету митної справи та фінансів, м. Дніпро

olga_lesiuk@meta.ua

<https://orcid.org/0000-0002-3346-0375>

ЕЛЕКТРОННІ ТА НОНЕЛЕКТРОННІ БІОГРАФІЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВА (2012–2016): ТИПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Проаналізовано типи і жанри вітчизняної бібліографічної біографістики за 2012–2016 рр. Охарактеризовано науково-дослідницькі, науково-інформаційні, мемуарні та довідкові біографічні ресурси, присвячені українським бібліографам. Відзначено актуальність генерування відкритого інтегрованого електронного біобібліографічного ресурсу «Українські бібліографи» на єдиному бібліотечно-інформаційному порталі України. Підсумовано, що сучасні історико-біографічні розвідки — це переважно традиційні жанри, що функціонують і в електронному середовищі як аналогові бібліографічні ресурси. Оригінальні електронні біобібліографічні ресурси представлені віртуальними виставками і проектами, енциклопедичними статтями, які наявні на сайтах установ-генераторів, що ускладнює виявлення та облік персоналій.

Ключові слова: бібліографознавство, бібліографічна біографістика, жанри біографічних досліджень, біографічні ресурси, типологія, електронні ресурси, нонелектронні ресурси.

Л. В. Глазунова, кандидат наук по социальным коммуникациям, Харьковская государственная научная библиотека имени В. Г. Короленко, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

О. В. Лесюк, кандидат наук по социальным коммуникациям, Библиотека Университета таможенного дела и финансов, г. Днепр

ЭЛЕКТРОННЫЕ И НОНЭЛЕКТРОННЫЕ БИОГРАФИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ УКРАИНСКОГО БИБЛИОГРАФОВЕДЕНИЯ (2012–2016): ТИПОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Проанализированы типы и жанры отечественной библиографической биографистики за 2012–2016 гг. Охарактеризованы научно-исследовательские, научно-информационные, мемуарные и справочные библиографические ресурсы, посвященные украинским библиографам. Отмечена актуальность генерирования открытого интегрированного электронного биоблиблиографического ресурса «Украинские библиографы» на едином библиотечно-информационном портале Украины. Подытожено, что современные историко-биографические разведки — это преимущественно традиционные жанры, функционирующие и в электронной среде, и как

аналоговые библиографические ресурсы. Оригинальные электронные библиографические ресурсы представлены виртуальными выставками и проектами, энциклопедическими статьями, которые имеются на сайтах учреждений-генераторов, что затрудняет выявление и учет персоналий.

Ключевые слова: *библиографоведение, библиографическая биографистика, жанры биографических исследований, биографические ресурсы, типология, электронные ресурсы, нонэлектронные ресурсы.*

L. V. Hlazunova, Candidate of Sciences in Social Communications, Kharkiv Korolenko State Scientific Library, Kharkiv

O. V. Lesuk, Candidate of Sciences in Social Communications, Library of University of Customs and Finance, Dnipro

ELECTRONIC AND NON-ELECTRONIC BIOGRAPHICAL RESOURCES OF UKRAINIAN BIBLIOGRAPHY SCIENCES (2012–2016): TYPOLOGICAL ANALYSIS

The aim of the article. The purpose of the article is to analyze the genres and types of historical and biographical research in Ukraine over the last five years (2012–2016).

Research methodology. The sources of research are an array of electronic and non-electronic resources of the personalities of Ukrainian bibliographers, created in 2012–2016.

Results. The array of non-electronic and electronic resources of the national historical and biographical section of bibliographic study in 2012–2016 form: scientific research; scientific information; memoirs; help.

Novelty. Modern historical-biographical intelligence is represented mainly by traditional genres, which function in the electronic environment as analogue bibliographic resources. Original electronic bibliographic resources are represented by encyclopedic articles, which are scattered on the sites of institutions-generators, which, in turn, complicates the problems of identification and accounting of personalities.

The practical significance. The analysis allows determining the priority tasks for the development of a general concept for the construction of an open integrated electronic biobibliographic resource «Ukrainian Bibliographers» on a single library and information portal of Ukraine. The results can be used to organize and manage the historical section of bibliographic science in Ukraine.

Key words: *bibliographic science, bibliographic biography, biographic researches, biographic resources, typology, electronic resources, nonelectronic resources.*

Постановка проблеми. Розвиток історичного аспекта вітчизняного бібліографознавства на сучасному етапі зумовлює вивчення свого минулого значною мірою через персоніфікацію, оскільки науковий і творчий доробок видатних особистостей — основа національного і державного поступу.

За результатами аналізу історико-біографічних студій періоду незалежності України (1991–2014 рр.) відзначено, що вони характеризуються: 1) уведенням до наукового обігу та (або) поверненням науковому

загалу імен та (або) творчої спадщини бібліографів, які свого часу були «забуті» через репресії, ідеологічні переслідування тощо; 2) залученням до історико-бібліографічного процесу імен бібліографів із-за кордону, діячів української діаспори; 3) виявленням посиленого інтересу до бібліографічної спадщини бібліографів-непрофесіоналів, які здійснили значний внесок у розвиток вітчизняної бібліографії; 4) творенням історії через сьогодення, тобто формування історичного знання сучасності на основі матеріалів, присвячених нинішнім діячам бібліографії (Глазунова, 2015, с. 124).

Актуальним є завдання продовження кількісно-якісного аналізу напрямів персоніологічних бібліографознавчих розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості функціональної структури українського бібліографознавчого знання 1991–2014 рр. визначені одним із авторів цієї статті — Л. В. Глазуною — в дисертаційному дослідженні на основі контент-аналізу профільного масиву публікацій українських науковців, що дозволило констатувати пріоритет у розробленні історичних аспектів бібліографічної діяльності (Глазунова, 2015, с. 123). Аналіз засвідчив різноманітну типологічну структуру біографічних досліджень, серед яких — науково-дослідницькі; науково-популярні; публіцистичні; навчальні; довідкові; мемуарні; науково-інформаційні та масово-інформаційні джерела. Аналіз сучасного стану персоніологічних досліджень у галузі бібліографознавства дозволив науковцям констатувати наявність потужної наукової і джерельної бази, свідченням чого є домінування науково-дослідницьких та науково-інформаційних публікацій (зокрема персональних і біобібліографічних посібників). Тенденцією сучасних історико-біографічних видань є намагання створити так звані персональні серії установ. Зазначений період розвитку вітчизняного бібліографознавства виявив стійку тенденцію посилення інтересу науковців та практиків до персоніологічних досліджень, кількість яких у загальному масиві документів історико-бібліографознавчої тематики становила майже половину (Глазунова, 2012). Така ситуація мала сприяти створенню в найближчому майбутньому фундаментальних монографічних джерел, підручників та навчальних посібників із загальної історії української бібліографії, іманентною складовою яких є персоналії (Глазунова, 2015, с. 136). На жаль, донині такі джерела відсутні.

У матеріалах Є. М. Тодорової (2016) здійснено огляд основних джерел історико-бібліографічних досліджень в Україні у ХХ — на початку ХХІ ст. Н. Т. Стронська (2015; 2014) дослідила стан і перспективи розвитку електронних ресурсів, присвячених вітчизняним бібліографам (90-ті рр. ХХ — 10-ті рр. ХХІ ст.). Автор обґрунтувала принципи побудови та подання інформації електронного інформаційного ресурсу

«Українська бібліографія в особах», апробувала на прикладі персоналій С. І. Пономарьова та Ю. О. Меженка. Проте вказані джерела лише частково надають уявлення щодо жанрово-типологічної структури персональних біографічних розвідок з бібліографознавства останніх років, що актуалізує необхідність здійснення окремого дослідження.

Мета статті — проаналізувати типи та жанри історико-біографічних публікацій в Україні за останні п'ять років (2012–2016 рр.).

Виклад основного матеріалу дослідження. За досліджуваній період нами виявлено 51 електронний та нонелектронний ресурс біографічного характеру в галузі бібліографії — аналогові та оригінальні (останніх всього 13 — це віртуальні виставки та проекти, електронні енциклопедії). Джерелами виявлення стали портали та сайти, електронні каталоги та бази даних наукових бібліотек України, бібліографічні посібники «Бібліографознавство України (2011–2015)» (Київ, 2017), «Бібліотекознавство і бібліографія України» (Київ, 2016. Вип. 92, 93), щорічник «Метабібліографія України» за 2012–2016 рр.

Масив нонелектронних та електронних ресурсів вітчизняного історико-біографічного розділу бібліографознавства у 2012–2016 рр. становлять такі джерела:

- науково-дослідницькі — 5 (9,8 %);
- науково-інформаційні — 41 (80,4 %);
- мемуарні — 1 (2,0%);
- довідкові — 4 (7,8%).

Пріоритет публікацій науково-дослідницького жанру, характерний для періоду 1991–2011 рр., за останні п'ять років суттєво знизився. З одного боку, це відбулося об'єктивно, оскільки в попередні роки накопичено потужний масив, з іншого, — постійні трансформації галузі, зокрема скорочення та реорганізація виробничого та вузівського секторів бібліографічної науки, змінили і пріоритети досліджень. За 2012–2016 рр. виявлено 1 монографію — Т. Ківшар, Бібліологічна спадщина Степана Сірополка (1872–1959), 2 автореферати дисертації — К. С. Мацелюх, Петро Абрамович як учений, освітянин, громадський діяч та його внесок у розвиток бібліотечно-бібліографічної справи Волині (10–20 рр. ХХ ст.); Л. В. Гарбар, Українські діячі та їх внесок у розвиток бібліотечної справи (1918–1941), 2 наукові збірники.

Як найбільше обґрунтовану слід відзначити працю Т. Ківшар «Бібліологічна спадщина Степана Сірополка (1872–1959)», у якій докладно проаналізовано бібліотекознавчий, книгознавчий, бібліографознавчий та бібліографічний спадок ученого, досліджено його роль у формуванні теоретико-методологічних засад вітчизняної бібліології, внесок у розбудову книжкової та бібліотечної справи України.

Особливістю сучасних видань науково-дослідницького жанру є умовна належність лише до одного типу. Зокрема у вказаній монографії Т. Ківшар у додатках міститься також іконографія та епістолярна спадщина (остання належить до іншого жанру — мемуаристики).

Ще різноманітнішим у типологічному відношенні є збірник «І тільки незмінна книга!», присвячений 120-річчю від дня народження видатного українського бібліографознавця Юрія Олексійовича Меженка (Київ, 2013). До збірника ввійшли матеріали конференції, присвяченої цьому бібліографові, бібліотекознавцеві та книгознавцеві, а також огляд епістолярної спадщини Ю. Меженка та М. Новицького. У додатку подано один з виступів на Меженківських читаннях до 100-річчя від народження Ю. Меженка (1992) та анкету, написану Ю. Меженком у 1946 р.

Найбільшу кількість у масиві джерел 2012–2016 рр. становили науково-інформаційні видання, зокрема біобібліографічні показники (всього 31 — у електронній та нелектронній формі) та оригінальні ресурси — віртуальні виставки та проекти (10). На відміну від попереднього періоду, коли жанровий склад представлено різноманітніше: біобібліографічними посібниками (зокрема нарисами), а також персональними показниками, автобіобібліографією й автобіобібліографією.

Тенденція сучасних історико-біографічних досліджень — створити так звані «персональні серії» — наявна й нині, проте значно зменшилися періодичність та інтенсивність підготовки таких ресурсів у серіях, започаткованих бібліотеками. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого видала лише один показник у серії «Провідні діячі української книги» — 23-й випуск, присвячений В. В. Загуменній (Віра Вікторівна Загуменна: «Обираючи професію, ти обираєш свою долю»). Частково це пояснюється й тим, що найбільші національні бібліотеки та профільні вищі навчальні заклади заснували власні серії. Зокрема Національна історична бібліотека України започаткувала у 2014 р. серію «Національна історична бібліотека України в особах», у якій за два роки вийшло 8 показників, присвячених знаним бібліографам-краєзнавцям — В. П. Кисельовій, А. М. Комській, Т. С. Кудласевич, В. Д. Навроцькій, О. В. Михайловій та ін. (Кисельова Валентина Павлівна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2014. — Вип. 1. — 24 с.; Комська Алла Миколаївна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2014. — Вип. 2. — 20 с.; Кудласевич Тетяна Степанівна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2014. — Вип. 4. — 20 с.; Михайлова Ольга Володимирівна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2016. — Вип. 8. — 18 с.; Навроцька Валентина Дмитрівна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2014. — Вип. 3. — 12 с.).

Поповнилася серія Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ) «Майстри бібліотечної

справи України» виданнями, присвяченими доробку Л. П. Одинокі та Т. І. Ківшар (Таїсія Іванівна Ківшар (до 40-річчя науково-педагогічної діяльності) : біобібліогр. покажчик. — Київ, 2013. — Вип. 2. — 100 с.; Ліліна Павлівна Одинока — бібліографознавець, педагог: (до 50-річчя наук.-пед. діяльності) : біобібліогр. покажч. — Київ, 2014. — Вип. 3. — 113 с.). Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН у виданнях двох серій віддала данину пам'яті своїм співробітникам — М. С. Слободянику в серії «Біобібліографія діячів науки, освіти, культури України» (Професор Михайло Семенович Слободяник (1949–2015) : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1974–2015 роки. — Київ, 2015. — Кн. 2. — 148 с.) та В. В. Дерлеменку в серії «Відомі вчені-природознавці та освітяни України» (Професор Дерлеменко Віталій Володимирович (1944–2013) : біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1976–2013 рр. — Київ, 2013. — Кн. 7. — 99 с.).

Краєзнавча біобібліографістика постійно розвивається на регіональному рівні персоналогічних досліджень. Поповнюються видання серій «Краєзнавці Слобожанщини» ХДНБ імені В. Г. Короленка (Валентина Олександрівна Ярошик — бібліограф, краєзнавець : бібліогр. покажч. — Харків, 2013. — 38 с.), «Біобібліографія Лауреатів премії імені К. І. Рубинського» ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна (Бібліотековед и библиограф Ніна Михайлівна Березюк (к 80-летию со дня рождения) : биобиблиогр. указ. — Харьков, 2015. — 43 с.) та ін.

Бібліографічний доробок фахівців вищої школи України акумулюється переважно в біобібліографічних серіальних виданнях — «Видатні педагоги ХДАК», «Вчені КНУКіМ» (Долбенко Тетяна Олексіївна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2015. — Вип. 1. — 156 с.; Медведєва Валентина Миколаївна : біобібліогр. покажч. — Київ, 2015. — Вип. 3. — 202 с.), «Академіки, доктори наук, професори РДГУ» (Швецова-Водка Галина Миколаївна : біобібліогр. покажч. — Рівне, 2012. — 186 с. : фот.), поза серіями (в Українській академії друкарства «Мирослав Бутрин (1926–2000) : біобібліогр. покажч. — Львів, 2016. — 95 с.) та науково-допоміжних покажчиків праць викладачів в електронній (у вигляді баз даних) та нонелектронній формі.

Фундаментальні біобібліографічні посібники про бібліографів поза серіями видають Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (Степан Онисимович Сірополко (1872–1959) : біобібліогр. покажч. — Київ, 2012. — 197 с.; Книгознавець Галина Іванівна Ковальчук (До 25-річчя наукової діяльності) : біобібліогр. покажч. — Київ, 2013. — 84 с.) та Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. Зокрема це каталог колекції М. Ф. Комарова, що зберігається в Одеській національній науковій бібліотеці (Бібліотека М. Ф. Комарова : каталог колекції Одес. нац. наук. б-ки ім. М. Горького. — Одеса, 2014. — 322 с. : портр.,

12 с. іл.), та анотований покажчик архівних документів «Матеріали до біографічного словника І. О. Левицького» (Львів: Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника, 2012. — Т. 1: А–Б. — 354 с.). Вказані джерела мають сприяти всесторонньому розкриттю особистостей знаних українських бібліографів.

Серед жанрів біобібліографічних ресурсів виокремимо віртуальні виставки, але вони нечисленні, а інколи й недосконалі. Робота в напрямі створення таких електронних ресурсів несистематична. Потужний інформаційно-бібліографічний ресурс, як зазначалося неодноразово, створено лише на сайті ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського: «Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу» (http://old.dnpb.gov.ua/scientific_information_work/exelent_pedagog).

Віртуальну виставку, що ознайомлює користувачів з історією зародження і розвитку бібліографії в Україні та життям і діяльністю видатних українських бібліографів (М. Ф. Комарова, І. О. Левицького, І. Т. Калиновича, Я. І. Стешенка, В. В. Дорошенка та ін.), створено Херсонською ОУНБ: «Серед різноголосся книг...» (Українські бібліографи-ювіляри) (<http://biblio.lib.kherson.ua/sered-riznogolossya.htm>). Проте, орієнтуючись на подану інформацію, складно визначити, коли цей ресурс створено, які критерії відбору імен бібліографів та яким чином ресурс поповнюється.

Довідкові джерела, які функціонально спрямовані на накопичення й упорядкування значних обсягів інформації, на сучасному етапі дедалі частіше реалізуються в електронному форматі, не маючи при цьому друкованого аналога. Огляд інтернет-джерел української біографічної інформації про бібліографів здійснила Н. Т. Стронська, котра дійшла висновку: «<...> ці джерела значно розпорошені, не мають єдиних формалізованих принципів формування і тому потребують відповідного дослідження, аналізу і систематизації наявної інформації з метою створення єдиного електронного довідкового біографічного ресурсу бібліографів України» (Стронська, 2014, с. 622).

Дійсно, протягом означеного часу відбувалося розсіювання біобібліографічної інформації не лише проміж провідними бібліотеками (наприклад, Інститут біографістики НБУ імені В. І. Вернадського працює над створенням універсального біографічного словника (<http://biography.nbuv.gov.ua>), до якого входять й імена бібліографів, а НБУ імені Ярослава Мудрого реалізує проект «Українська бібліотечна енциклопедія» (<http://ube.nplu.org>); на регіональному рівні створено цифровий проект «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» — <http://libenc.korolenko.kharkov.com>), але й у межах формування та ведення баз даних у одній й тій самій бібліотеці.

Серед останніх за хронологією виникнення джерел слід відзначити матеріали до енциклопедичного довідника «Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець XIX ст. — 1941 р.)», підготовлені співробітницею НБУ імені В. І. Вернадського Л. В. Гарбар, затверджені до друку у 2016 р. (Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець XIX ст. — 1941 р.) : матеріали до енциклопедичного довідника / авт.-уклад. Л. В. Гарбар ; відп. ред. Л. А. Дубровіна ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. — Київ, 2016.).

Висновки. Сучасні історико-біографічні розвідки — це переважно традиційні жанри, що функціонують і в електронному середовищі, як аналогові бібліографічні ресурси. Оригінальні електронні біобібліографічні ресурси представлені віртуальними виставками і проектами, енциклопедичними статтями, які розпорошені по сайтах установ-генераторів, що ускладнює виявлення та облік персоналій.

Не набули популярності серед вітчизняних науковців та практиків індивідуальні та колективні карти й атласи знань. Не використовуються для популяризації імен діячів вітчизняної бібліографії такі сучасні електронні формати, як лонгрід, буктьюб, блог.

Погоджуючись з Н. Т. Стронською, що одним із першочергових завдань є «розроблення загальної концепції побудови відкритого інтегрованого електронного біобібліографічного ресурсу «Українські бібліографи» (Стронська, 2015, с. 12), зазначимо, що це має бути на єдиному бібліотечно-інформаційному порталі України.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок вважаємо вивчення можливостей використання бібліографічної біографістики, зокрема таких її жанрів, як персональні та біобібліографічні ресурси, у технологіях управління знаннями, наприклад, визначенні механізмів управління знаннями через індивідуальну наукову творчість бібліографів і бібліографознавців, удосконалення методик і технологій колективних (інституціональних) та індивідуальних карт і атласів знань.

Список посилань

- Глазунова, Л. В. (2015). *Бібліографознавство в Україні на сучасному етапі: організаційно-управлінський аспект*. (Дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.03). Харків.
- Глазунова, Л. В. (2012). Жанрово-типологічна структура персонологічних досліджень на сучасному етапі розвитку українського бібліографознавства. *Вісник Харківської державної академії культури*, 35, 100–110. Узято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2012_35_12
- Стронська, Н. Т. (2015). *Електронні ресурси українського історичного біобібліографознавства: стан і перспективи розвитку (90-ті роки XX — 10-ті роки XXI ст.)*. (Автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.03). Київ.

- Стронська Н. Т. (2014). Формування мережевих ресурсів українського бібліографознавства та перспективи його розвитку. *Рукописна та книжкова спадщина України*, 18, 621–633. Київ. Узятю з http://nbuv.gov.ua/UJRN/rks_2014_18_44.
- Тодорова, Є. М. (2016). Персоналії визначних українських бібліографів як складова історії української бібліографії. *Короленківські читання 2016. «Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору», Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції, 12 жовтня 2016 р.* (Ч. 1., с. 221–228). Харків. Узятю з <http://bit.ly/2f8PMMf>

References

- Glazunov, L.V. (2015). *Bibliographic study in Ukraine at the present stage: Organizational-managerial aspect (Dissertation of Candidate of Sciences in Social Communications: 27.00.03)*. Kharkiv. [In Ukrainian].
- Glazunov, L. V. (2012). Genre-typological structure of personological research at the present stage of development of Ukrainian bibliographic study. *Bulletin of the Kharkov State Academy of Culture*, 35, 100–110. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2012_35_12. [In Ukrainian].
- Stronskaya, N. T. (2015). *Electronic resources of the Ukrainian historical biobibliography: the state and prospects of development (90th years XX, 10th years of the XXI century.) (Abstract's thesis of Candidate of Sciences (Sciences): 27.00.03)*. Kyiv. [In Ukrainian].
- Stronskaya N. T. (2014). Formation of network resources of Ukrainian bibliographic study and prospects for its development. *Manuscript and Book Heritage of Ukraine*, 18, 621–633. Kyiv. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/rks_2014_18_44. [In Ukrainian].
- Todorova, Ye. M. (2016). Persons of prominent Ukrainian bibliographers as part of the history of Ukrainian bibliography. *Korolenko readings 2016. "Libraries, archives, museums: integration into the world of scientific, historical and cultural space": materials of the XIX International Scientific and Practical Conference Kharkiv, October 12, 2016 (Pt.1, pp. 221–228)*. Kharkiv. Retrieved from <http://bit.ly/2f8PMMf>. [In Ukrainian].

Надійшла до редколегії 27.09.2017 р.